

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR a Výzkumný ústav pedagogický v Praze předkládají pedagogické veřejnosti k vyjádření pracovní návrh Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (dále jen RVP ZV).

Na základě připomínek, podnětů a námětů bude RVP ZV dále upravován a dopracován do konečné podoby pro schválení a následné využití na školách, které realizují základní vzdělávání.

Co je RVP ZV

RVP ZV je komplexní pedagogický dokument, který by měl v budoucnu (předpokládá se od školního roku 2007/2008) ovlivňovat a usměrňovat vzdělávání na všech typech škol, které poskytují základní vzdělávání.

RVP ZV je významnou součástí nově vznikajících kurikulárních dokumentů. Ve svých cílech, vzdělávacím obsahu, očekávaných kompetencích a dalších pokynech pro organizaci a realizaci vzdělávání navazuje na Rámcový program pro předškolní vzdělávání a současně je východiskem pro tvorbu Rámcových vzdělávacích programů pro střední vzdělávání.

Tím, že RVP ZV vymezení obsah vzdělávání a očekávané kompetence, převezme funkci dosavadního standardu základního vzdělávání.

Při tvorbě RVP ZV byly využity zkušenosti ze zahraničních dokumentů obdobného charakteru i našich současných dokumentů (vzdělávacích programů pro základní vzdělávání).

Co by měl RVP ZV do budoucna ovlivnit, umožnit

RVP ZV by se měl stát dokumentem, který vymezením cílů a obsahu vzdělávání, očekávaných kompetencí, učebního plánu a jiných doporučení ovlivní (umožní):

- *tvorbu školních vzdělávacích programů* a způsob, jakým bude škola přemýšlet o vzdělávacích prioritách, o krátkodobé i perspektivní realizaci vzdělávání ve svých konkrétních podmínkách a s konkrétními žáky, o spolupráci s rodiči atd.,
- *pedagogickou autonomii škol a tvořivost učitelů* při dotváření učebního plánu, vytváření vazeb mezi vzdělávacími oblastmi a obory, rozhodování o podobě (integraci) vzdělávacích předmětů, při výběru učiva, metod a forem výuky, při vytváření vhodného klimatu pro učení a život školy atd.,
- *kvalitu vzdělávání a odpovědnost za její výsledky* směřováním k jasně výtčeným výstupům, hledáním nejvhodnějších způsobů jejich dosahování a hodnocení ve vztahu k potřebám a možnostem jednotlivých žáků,
- *podobu a kvalitu vzdělávání učitelů* v přípravě na týmovou i individuální práci s daným dokumentem a jeho tvůrčí aplikaci do konkrétních podmínek škol,
- *realizaci systému evaluace výsledků vzdělávání* (vnitřní i vnější), především systematickou tvorbou evaluačních nástrojů, vycházejících z konkrétních úkolů škol a očekávaných kompetencí žáků,

- *užší propojenost základního vzdělávání s předškolním a středním vzděláváním* návazností cílových, obsahových a výstupních požadavků.

Co RVP ZV obsahuje

Úvod k RVP ZV - základní informace o východiscích pro vznik RVP ZV (kap. 1)

Základní vzdělávání - charakteristika vzdělávacího oboru, organizační podmínky pro základní vzdělávání, způsob a podmínky jeho ukončování (kap. 2 - 4)

Obecné cíle a obecné (klíčové) kompetence - 9 cílových priorit základního vzdělávání s předpoklady pro jejich naplňování (čemu se má žák naučit, k čemu má být veden, aby dosáhl stěžejních cílů) a s vymezením podílu jednotlivých vzdělávacích oblastí na dosažení těchto cílů (kap. 5);

obecné kompetence, tj. přehled základních způsobilostí (znalostí, dovedností, postojů, způsobů jednání atd.), které by měli žáci získat v průběhu základního vzdělávání při naplňování obecných cílů (kap. 6)

Oblasti vzdělávání - charakteristika a cíle - charakteristiky 9 vzdělávacích oblastí, které pokrývají celé základní vzdělávání, jejich význam v základním vzdělávání, možné členění vzdělávacích oblastí na obory a vzdělávací cíle na úrovni oblastí (oborů) - (kap. 7)

Oblasti vzdělávání - obsah vzdělávacích oblastí (oborů) a očekávané kompetence - rámcové vymezení učiva jednotlivých vzdělávacích oblastí (oborů), který by měly školy závazně nabídnout k osvojování všem žákům - nahradí současné klíčové učivo standardu základního vzdělávání - "standard vzdělávací nabídky ZV"

očekávané kompetence vymezené na úrovni 3., 5. a 9. ročníku ZV (1. až 3. období), které vyjadřují, co by měl žák zvládnout, prokazovat atd. - stanou se základem pro tvorbu evaluačních mechanismů a nástrojů v ZV a na konci základního vzdělávání budou plnit funkci "výstupního standardu ZV" (kap. 8)

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných - charakteristika možností využití RVP ZV při vzdělávání žáků se zdravotním postižením a sociálním znevýhodněním i při vzdělávání mimořádně nadaných žáků (kap. 9 a 10)

Učební plán základního vzdělávání - návrh učebního plánu stanovujícího minimální dotace pro jednotlivé vzdělávací oblasti a další (disponibilní) hodiny, kterých školy využijí podle potřeb žáků, svých konkrétních vzdělávacích záměrů a podmínek škol (kap. 11)

Základní materiální, personální, hygienické a organizační podmínky pro realizaci RVP ZV - rámcový přehled podmínek, které by měly být postupně naplňovány, aby bylo možné realizovat RVP ZV na požadované úrovni (kap. 12)

Evaluace základního vzdělávání - možné postupy při hodnocení základního vzdělávání z pozic žáka i celé školy (kap. 13)

Zásady pro zpracování školního vzdělávacího programu - kroky, které jsou předepsané nebo doporučené při tvorbě školního vzdělávacího programu a při jeho implementaci do vyučovací praxe a života školy (kap. 14)

Průřezová témata - přehled prozatím fakultativních témat vzdělávání, která funkčně doplňují a rozšiřují základní vzdělávací oblasti (kap. 15)

Podpůrné prostředky - využití prostředků dramatické výchovy a rozvoje kritického myšlení v základním vzdělávání (kap. 16)

Poznámka: Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání je umístěn také na stránkách Výzkumného ústavu pedagogického (<http://www.vuppraha.cz/>), kde je také možné dokumentem listovat nebo si stahovat jen některé části.